

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Дру. Николи Субошићу за

Округни Одбор Нар. Радикалне Странке за сјеверну и средњу Далмацију.

Примио сам за захвалношћу Ваше саопштење, да ме Округни Одбор истакао за носиоца радикалне кандидатске листе у сјеверној Далмацији. Поносит шаком почашћу, старају се да Ваше повјерење оправдају радом у духу јединства народног и братске једнакости и љубави, помажући сређивање прилика, поправљање недосташака државне управе и политику обазриве шпедње. С мојим друговима наставићу радити на привредном и културном унапређивању Краљевине, нарочито дичнога Приморја, да се поине на високи ступањ, које му одређују природа и одличне особине становника. До виђења!

Љ. Јовановић.

Problem glada.

Problem glada je ljetos problem opstanka jednog dijela naroda našega, pa ako je osjećaj glavna odlika čovjekova, to nas taj problem mora da potrese kad pomislimo što se sve događa u duši onih koji umiru od gladi u našoj sredini. Zvijeri naših šuma i vukovi naših planina su dobrostojnici prama ovoj zagorskoj sirotinji, jer imaju čim da priživu, a ova zagorska sirotinja čupa korenje iz crne zemlje pa nema čim ni da ga osoli a kamo li da nagje koru hljeba da ga turne u iznemoglu utrobu.

Kad govorimo o Dalmaciji, mislimo uvijek na klasičnu zemlju umjetnosti, na zemlju blistavila i sunca, na zemlju mora i otoka. Treba znati da postoji i jedna druga Dalmacija, a to je kamenita zemlja zagorska, koja je i u danima vedrijim, klasična svojom sirotinjom i uboštvom, to je zemlja nerodice i bezbrašnice, zemlja goleti i kamena, zemlja suše i jada. Ta je golet narodu našem mil, on ju voli, to mu je otadžbina tvrda ali draga, ali koja koristi od njezina kamena kad je hladan i ne daje kruha za život. U tim predjelima žive najvedrija duša našega naroda, tamo je naš najnacionalniji nacionalizam, tamo je Toskana našeg jezika, tamo na tim visinama žive naša misaona bogatstva a fizična neimanjstva.

Ako ima harmonije u našim dušama, treba da nas osvijesti taj strahoviti problem, to nam je barem problem jedinstven, jer je ljetos glad srpska i hrvatska. Strah me je i ne da pomislim kako će izgledati ti izbori gladijućih, ta borba sirotinje, koja bi imala da se nasiti hljebom izborne laži. Ako imamo jednako pravo glasa, morali bi imati i jednako pravo na život i kruh. Vjerna tom načelu, naša je stranka na svom okružnom zboru odjeknula bolnim glasom gladijuće Zagore, pa sam tvrdo uvjeren, da će taj glas biti uslišan od države, majke naše nacionalne zajednice, jer gladovanje je teško, a gladno zimovanje još teže.

U ovom našem tužnom kraju nemoš da govoris s narodom o ničemu već o kruhu svagdašnjemu, on danas drugo i ne razumije, u ruci nosi vreću za hranu, a u srcu bol za stradajućima kod kuće. To ne može da shvati niko već onaj koji danonice susreće tu neman na putu teškog života.

Po jadtin našim kolibama nema više ni korice hljeba, od puste gladi pojedohše jadtinici i sjemenje, pa će do godine osvanuti zima crnija od ove, ako ima jače crnine od umiranja.

Naši ljudi amo treba da fizično preživu, ako će da postanu članovi državne obitelji, a čime da preživu? Suša, nerodica, godina je bila gladna, blago tumara nehranjeno, trgovina pro-

pala, vjersrije nema, novac otišao u bogatije strane, duhan se više ne sadi, cto to su bile preteče amošnje gladi.

Nitko ne može da vjeruje u težinu tog biča, tko nije glad vidio na svoje oči. Kad opazite upale oči, zamukao glas, teturanje ili buncanje, natekla uda i čujete da ta bolest potječe od nestašice kruha svagdanjega, zastidite se za sve nas koji blagujemo svakog dana naš hljeb. Glad je tu, ona kos kao kuga, jutros je jedan jadtin javio smrt djeteta od gladi. O ovom problemu ne smije se više pisati, jer hrana mora da stigne prije u Zagoru nego li se izvješća napišu, inače biti će kasno.

Dr. F. D. Marušić.

Izborni Okrug Šibenik-Zadar.

Prema odluci Državnog Odbora od 8. VIII. 1922. br. 10. i broju stanovnika po statistici od god. 1910. (236.172) izborni okrug Šibenik-Zadar bira 6 poslanika, a dijeli se na šest srezova:

1. Šibenik; 2. Knin, sudski kotar Knin i Vrlika, pol. kotara Sinj; 3. Drniš, sudski kotar Drniš; 4. Benkovač; 5. Pag, sudski kotar Pag i Rab i opštine Silba, Nin i Novigrad; 6. Biograd na moru, sudski kotar Biograd, opština Sali i onaj dio opštine Zadar, koji je pripao našoj državi. Naknadnom odlukom Državnog Odbora od 17. I. 1923. br. 176. riješeno je, da u predstojećim izborima šibeničko-zadarski izborni okrug bira 5 poslanika i to zbog toga, što je čitav šesti izborni srez i dio petog još pod okupacijom.

Narodna radikalna stranka postaviće svoje kandidate u svih pet srezova.

Pozivamo mjesne organizacije, odnosno sreske odbore, da nam najdalje do 15. februara saopšte imena čuvara kutija za sva izborna mjesta.

Okrugni Odбор Нар. Рад. Странке за сјеверну и средњу Далмацију.

Izborni Okrug Split-Dubrovnik-Kotor.

Sastanak, koji je bio zakazan za 1. februara u Dubrovniku za postavljanje predloga Glavnog Odboru Nar. Radikalne Stranke odnosno nosioca liste u okrugu Split-Dubrovnik-Kotor, odgođen je za dan 4. februara, po želji organizacija u Boki.

Kao delegati konferencije u Splitu pristupio je gg. Dr. N. Subotić, Dr. J. Jablanović, Joakin Kunjašić i Jovo Paranos. Oni su dobili mandat, da pristanu na kandidaciju ministra vjera, g. Ljube Jovanovića, koji je već proglašen za nosioca liste i u okrugu Šibenik-Zadar.

Narodna radikalna stranka postaviće svoje kandidate u svih deset srezova ovog izbornog okruga.

Pozivamo mjesne organizacije, odnosno sreske odbore Splita, Sinja, Imockog, Makarske, Metkovića, Brača, Hvara i Korčule, srezova, koji su učestvovali u izboru Okružnog Odbora Nar. Rad. Stranke u Šibeniku, da najdalje do 15. februara jave Agitacionom Odboru u Splitu imena čuvara kutija za sva izborna mjesta.

To će isto učiniti i sreski odbori Dubrovnika i Boke.

Okrugni Odбор Нар. Рад. Странке за сјеверну и средњу Далмацију.

Каквих све имамо официра.

Послије авијатичке несреће, која се недавно десила команданту Хидро-Авијонске Команде у Боки Которској, постављен је, на срамоту цијеле наше војске за вршиоца дужности команданта некакав црно-жути „барон“ Зденко Хелембах!

Чим је овај Фрањин „барон“ примио дужност, одмах је из канцеларије избацио слику Њ. В. Краља Александра!!

Пошто је слика неколико дана стајала у ходнику менаџе; морнари који су као послуга запослени у команди пitalи су г. Хелембаха, оће ли слику Њ. В. Краља поставити на своје мјесто у канцеларију, гдје је и прије била?

Нашто им је овај прерозно и грозничаво одговорио: „не, — не, не ја то не могу да гледам?”

Зар слика нашег омиљеног и љубљеног Краља не може да се гледа?

Зар слика нашег витешког Краља да буде тако срамно, презрена и бачена под ноге, на очи целог српског народа?

Је ли више срамоте доживјела наша војска?

Је ли више срамоте доживио српски народ; да после мора проливено српске крви, гледа како црно-жути „баронци“ бацају слику сина Петра Великог Ослободиоца?

Овакав скандал не може се десити ни у једној монархији на свету.

Шта би казали да случајно устану пали хероји са Кајмак-Чалана и Суворора кад би видели под ногама бечких „барона“ слику њихова Краља?

Не би ништа друго, него опет очи затворили, да не гледају срамоту српског народа.

Да ли ће г. Министар Војни бар у два најестом часу, стати овом грозном скандалу на пут — и да ли ће повести истрагу против оног у нашој упрани Фрањина официра.

Србима је у Боки нећ догорио луч до поката, па ће једног дана покупити све црно-жуте остатке и побацити их у моруку дубину.

„Балкан“.

Француско-њемачки коштац.

Предсједник француске Републике Поанкаре примио је новинаре и дао им извјештај о положају у Руру. Поанкаре је изгласио, да нема никаквог разлога, да се тешкоће, које су се појавиле у рурској области, схвате трагично. Влада је предвидила те тешкоће. Дошло је вријеме, да се Француска дефинитивно ухвати у коштац са Њемачком. Њемачка је мислила, да се Француска шали, али се је преварила. Француска ће имати последњу ријеч.

Izborna kretanje.

Zemljoradnička stranka, o kojoj se je vjerovalo, da će u jednom naletu osvojiti čitav šibenički srez, nalazi se u teškoj кризи. To bolesno njeno stanje ne daje mogućnosti, da se ocijeni što ona još vrijedi, ni da se prave prorocanstva o njenim izbornim uspjesima. Jedno se već danas može kazati, da će njeni uspjesi, ako ih u opšte bude, biti maleni.

Za ocjenu pometenosti, koja je zahvatila ovu stranku, vrijedi zabilježiti, da je dr. Blažević mogao predlagati, da ona uzme za nosioca liste dr. Dulibića. Davši svoj pristanak, da bude nosioc liste u Okrugu Šibenik-Zadar g. Dane Škarica predomislio se je i odlučio se je, da ne primi mandat. Sad se zemljoradnicima sjeverne Dalmacije, koji pripadaju lijevom krilu stranke, nudi g. Franić, koga južni Okrug nije primio za nosioca, ma da ga je Glavni Odbor, koji je u rukami desnog krila, istakao i proglasio, jer ga konferencija stranke u Splitu nije primila i jer on slabo stoji u svom rodnom srezu.

Dr. M. Drinković ostavio je Šibenik zbuđen od on malo klipova, koje mu je nacionalistička omladina u Šibeniku bacila pred noge. O novoj njegovoj kolaboraciji sa Dr. Trumbićem, koji predskazuju njeke novine, ne može biti govora, iz prostih razloga, da njih dvojica ne bi imali što podijeliti kad nema mjesta ni za jednog. Pre bi se dakle mogao ostvariti slučaj, da dr. Drinković, odnosno Hrvatska Zajednica, ne istakne liste u sjevernoj, pa možda i u južnoj Dalmaciji. Govori se, da je Radić nudio mandat dr. Drinkoviću i u Dalmaciji i Hrvatskoj, a da je ovaj odbio. Ta bi vijest u toliko mogla biti tačna, što je notorna istina, da se dr. Drinković u ranije ni sada, nije htjeo izapitati u čovječansku republiku. A to se mora zapisati u aktivnu političke djelatnosti g. Drinkovića.

Kriza u zemljoradničkoj stranci i iščezavanje hrvatske zajednice učvršćuju položaj pučke stranke koja time dolazi na prvo mjesto među svim strankama Sjeverne Dalmacije. Tako se pokazuje, da nije opravdano bilo strahovanje onih hrvatskih rodoljuba, koji su Hrvate okruga Šibenik-Zadar pozvali na okup, da im radikali, koje oni izjednačuju sa Srbima pravoslavne vjere, ne bi u ovom okrugu odnijeli većinu. Možda iz tog straha demokrati traže približenja pučkoj stranci. Tako upadaju u oči česti sastanci ono malo demokrata koje ima Benkovac, sa katoličkim sveštenikom te varoši.

Komuniste čekaju rešenje Ministarskog Saveta o mogućnosti komunističkih lista. Ako se Savjet izjasni za nedovoljivost tih lista, komuniste će svojim glasovima pomoći zemljoradnike lijevog krila. Zato su ovima, u srezu Benkovačkom, već dali svog Stevu Zečevića, kome nije teško bilo, od austrijskog finansijskog stražara, sa svim ružnim značajem te službe, postati po imenu zemljoradnik, a u stvari komunist. Nije tačna vijest, koju su donijele novine, da su se bili sporazumili pa zatim razišli, Smodlaka i Trumbić. Takozvana jugoslovenska orijentacija prvog, a čisto hrvatska drugog, imale su zajednički izražaj u mržnji na Pašića i radikale. I kad bi se samo mogli naći birači za obje, javili bi se oni zajedno na jednoj listi, kojoj bi Smodlaka našao ime, ali i dao onu, već proverbalnu beznačajnost svojih pustih akcija, od kojih ni država, ni Dalmacija nisu osjetile koristi.

Trzavice u Demokratskoj Stranci.

Povodom kandidatura u Demokrat. Stranci izbija opet stara bolest: neujedinjenost partije. Svaka frakcija vuče na svoju stranu. U tom pogledu su najbezobrazniji bivši liberali, naročito od kako su pridobili za sebe g. Davidovića. Naravno, ova prepotentnost liberala izaziva reakciju kod samostalaca, koju vjgovstvo partije nije uvijek u stanju da stiša, u toliko manje, što

je g. Davidović u posljednje vrijeme, izgubio uticaj na svoje nekadašnje partijske prijatelje. Njemu samostalci zameraju što je, čim je otpočela izborna kampanja, otišao u Podrinski okrug da radi za g. Veljkovića. Tim je g. Davidović počeo svoju akciju i nastavlja je u istom smjeru. Poslije agitovanja za liberala g. Veljkovića u Mačvi, g. Davidović je otišao u Niš, gdje je samostalno-liberalni spor riješio na taj način, što je za nosioca liste primio liberala g. Agatonovića. Sada treba riješiti isti spor i u okrugu Vranjskom, gdje g. Ž. Rafajlović, dakle opet liberal, hoće pod svaku cijenu da bude nosilac liste. G. Davidović se pokazao spreman da i tu izigje u susret željama liberala, ali je našao na otvorenu pobunu samostalaca, koji prijete da će ragije cijepati listu nego primiti g. Rafajlovića.

Najveće pak trzavice izazvalo je pismo šefa demokratske stranke Davidovića požeskim biračima, koji su odlučili da nosioc demokratske liste bude „ljevičar“ dr. B. G. Angeljinović. U tom pismu Davidović otvoreno ustaje protiv Pribičevića i t. z. „desničara“ demokratskih.

Hrvatski Republikanci.

Glavni Odbor Hrvatske Republikanske Seljačke Stranke držeće svoju sjednicu 31. tekućeg mjeseca.

Na ovoj sjednici izvršide se proglašavanje kandidata narodnih poslanika.

U svojoj najpotpunijoj ludosti „Slobodni Dom“, organ ove stranke, u svome broju od 14. ov. mj., ovako piše o položaju bloka: „Hrvatski Blok ne postoji za izbore, ali postoji kao trostruka jedinstvena fronta hrvatskoga naroda: prvo prema Evropi, drugo prema Beogradu i treće u samoj Hrvatskoj...“

Kredit za sadiocce duvana.

Сињски братри. — Директор Хаџелек у Сплиту.

Javili smo, da je vlada odobrila anatan kredit za sadiocce duvana. To je ona učinila poznavajući svoje zadatke. И зато је неозбиљно од попа Банића, да он прикажује загорској народу Сиња и Имотског то дело владе као успјех свога рада, који би ми искрено признали, кад би у томе било какве његове заслуге.

Сињски братри задовољни су овим кредитом, па величајући у њему попу Банића, величају и учвршћују себе у народу. Зато су ишли савезанима у госп. Хаџелеку, монополском директору у Сплиту.

Његова, као и сваког чиновника, била би дужност, да свој рад удешава према интенцијама и директивима владе. Зато г. Хаџелек има један раалог више, који је за њега и једна дужност више Јер он данас ужива благодати опроштаја за своју прошлост, која га није никако препоручивала за мјесто, на коме сједи.

У колико су, дакле, тачне вијести, да се је г. Хаџелек сав предао сињским братрима и да је био готов, предати њима у руке подјелу кредита, одобреног сadioцима дувана, ми смо дужни потсетити га на дужност, да у овој ствари покаже ону објективност, које се је оскудица запаила у другим ситнијим послима његове управе, као у давању малопродаје дувана.

Пошто је одобрење овог кредита сadioцима дувана потекло из оних мотива, којим се руководи социјална акција владе, управљена циљу исхране гладне Далмације, наше је мишљење, да се ова ствар у Сињу не би смјела, па ни могла успјешно свршати без учешћа г. Мирка Трипла, коме је повјерена подјела хране у Сињу и Врлици. Госп. Трипало није наш партијски пријатељ. али ми, пријавујући његову личну исправност, вјерујемо

да би његова сарадња у подјели овог кредита у Сињу и Врлици била цијелисходна.

И ако котари Имоци и Сињ долазе на прво мјесто у Далмацији у продукцији дувана не смије се од владе одобрени кредит сadioцима дувана употребити и подијелити само у та два котара Зато најтоплије препоручамо народу сјеверне Далмације, у којој се теже но у другим дијеловима осјећа оскудица хране да се посети култури дувана и тим прије једном извору, из кога може, у садањем криптичном часу, па и за будућност, црпати корист.

Питање општине у Новаљи.

То је питање старо. Од преко тридесет година мјесто Новаљи и села Лун, Колан, Барбат и Стара Новаљи, која данас припадају општини пашкој, траже, да буду отцјељена од те општине и да се створи нова, са сједиштем у Новаљи. Слате су молбе и депутације у Задар, на владу и Земаљски Одбор, али увијек без успјеха.

Ово је отцјељење једна нужност за та мјеста. За њу говоре многи, врло јаки разлози, саобраћајни и економски. Само село Колан, у год. 21., дало је прихода општини пашкој Кр. 152.932, а она је потрошила на њ само Кр. 30.900. У предрачунау за год. 23. предвиђени су приходи од тог села на Кр. 200.836. Па ипак је све ту запуштено: путеви, воде. Седмична посјета љекара, која је била наређена, потпуно је изостала. А управо њега требају те село, које је, успркос свог богатства, легло маларије и тифуса. Једнако је и са осталим мјестима, која траже отцјељење, тако да је на абору, који је био у Новаљи 3. 12. прошле године, свештеник Дон Палић, илажући прорачуне општине пашке од год. 20, 21., 22., без муке могао доказати, да та мјеста, плаћајући за разне намете општини до 100.000 динара годишње, не осјећају од тога никакове користи и не виде напретка.

Збор се је одржао у Новаљи дана 3. II. 1922. Отворио га је главар Фране Шкунца, па је једнодушно закључено, тражити отцјељење од Пага и основати нову Општину у Новаљи. Изабрао је одбор, коме је повјерен рад, а у који су ушли: Фране Шкунца, главар Новаље, Ш. Балабанић, главар Колана, Н. Перич, главар Луне, Иван Зубовић, главар Барбата, те Андро Црнковић, Мато Смојвер, Јуре Шоња и Балдо Шкунца. Збор је завршен лијежом ријечи жупника Дон А. Бонифацића, који је повао присутне на слогу и споразуман рад у свим питањима, за која се везује добро њихових мјеста.

Споменница сељана, у којој је закључак њиховог збора, већ је предана Покрајинској Управи у Сплиту, којој се мора замјерити, да се не ана ослободити традиције аустријске управе у Задру, тако, да још није послала влади у Београд ову споменциу, ни израдила извјештаја по овом, за интересована мјеста важном питању.

Са своје стране ми најтоплије препоручујемо влади у Београду, да ову ствар узме у оцјену и о њој донесе брао рјешење, водећи рачуна о потреби, интересима и израженој жељи народа.

Kratke vijesti.

— Francuska vlada podiće u Tunisu inauzolej za svoje pale vojnike, u koji će položiti i kosti srpskih vojnika, koji su u Tunisu našli smrt.

— Nekidan je kroz Beograd proputovao prvi pravi boljševik, David Konstantinovič, koji putuje za Italiju u misliji savjetskog kurira.

— I grčka je odlučila da uvede službeno novi kalendar.

— Italija je odbila da bude posrednik izmeđju Francuske i Njemačke, kao i da pošalje svoje čete u Ruhr.

Градске вијести.

Sv. Savaki dan u Šibeniku, proslavljen je na svečan način, u crkvi, školi i u društvu. U crkvi je služio liturgiju episkop g. Danilo sa svim sveštenicima. Pjevalo je društvo „Srbadija“ Crkva je bila prepuna naroda. Po svrшеној литургији, krenulo се је, procesionalno, u školu, која је била сва искићена и gdje је било освeћење водиче и сећење колача. Posle toga су школска дјеча пjeвала и deklamirala, изазвавши удивљење и одобравање слушаљака, који су испунили све школске локале и прекрили читав простор око школе. Особито се свидило дјете Дра Курачице, које је ванредно тачношћу и лијепом дикцијом, изговорило једну одлуку ријеч о животу и раду св. Save. Наставници школе закладе „J. Bovana и P. Kovačevića“ заслужују пуну хвалу за ову школску славу, која је родитељима и љубитељима школе дала једно истинско užивање.

У већер је била бесједна у свим локалима hotela „Krke“. Besједу су priredila два наша културна друштва: Pododbor „Prosvete“ и „Jugoslovenska Matica“, sudjelovanjem друштва „Filharmonije“ и dilemanske секције „Sokola“. Lokali су били недovolјни да prime посјетиоце. Zabavana је, usprkos maloj недаћи прекида електричне струје, који је donio таму за преко један sat, sjajno успјела. Sve су тачке bogalog programa биле sjajno изведене и добиле су топло одобравање. Једна се мора одвојено споменути: govor о св. Savi, који је održao predsjednik „Jugoslavenske Matice“, prof. Dr. Perković. Већ сама pojava једног католичког sveštenika као и govornika у slavu св. Save morala је бити primljena са одобравањем, и као neobična и као vanredno simpatična. Govor је био dug, а izrečen је био u polutami, nastaloј radi прекида струје. Ali он има своју јаку vrijednost, коју му daju u njemu изражене misli и izneseni podaci, од којих су многи били novi и originalni. Posle koncerta била је zajednička večera, а zatim animirana igranka, која је потрајала до zore. Sa žaloшћу се konstatovalo odsustvo католичког sveštenstva, slab odziv inače mnogobrojnih nastavnika Šibenika, и ostantivna abstincija vodstva zemljoradnika и pučke stranke. Za ovo nema оправдања и bojkotovanje једне kulturne proslave, која ni svojom misli, ni izvršenim programom nije mogla dimnuti u ničiju osjetljivost, ni vjersku, ni plemensku, ni stalešku, ni partijsku, ne služi na čast ni Šibeniku ni onima, koji су na taj način otkrili своје odlike и svoja osjećanja.

Sud za suzbijanje skupoće. Čitamo u beogradskim novinama, da тамошњи sud за suzbijanje skupoće pažljivo prati cijene na тамошњој pijaci и po trgovinama, te da је ових дана izreкао и više presuda, kojima је osjetljivo kaznio one trgovce, što су pretjerivali cijenom robe. Najozbiljnije pitamo, а što radi naš sud за suzbijanje skupoće, jer osjećamo да се без razloga podižu cijene živežnim namirnicama u našem gradu. Ili је graganstvo Šibenika prepušteno samovolји ucjenјивача? Osim toga су многи trgovci posakrivali razne artikle, kao kavu, šećer и drugo те čekaju „zgodniji čas“, nadajući се да će се cijene još dići. Bilo би potrebno да vlasti obave premetačinu и те špekulante osjetljivo kazne.

Spiskovi za opć. izbore, kao i za Nar. Skupštinu mogu се dobiti odmah kod „Nove Štamparije“ u Šibeniku.

„Краљеве Вјенчање“. Ових дана приказиваће се у кину П. Сљепчевић у Кинну врло успјели филм „Краљеве Вјенчање“. Филм је у свим мјестима gdje се је до сада приказивао, наишао на одушевљење публике, на не и кишински свијет похрлила да види овај снечани чин свога узвишенога Краља.

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izuјeštaji „Dalmatinskog Radikala“).

Скупштина радикала у Скопљу. Велики говор Николе Пашића.

БЕОГРАД, 30. Због Светосавске прославе велики радикални збор у Скопљу, који је требао да се одржи у суботу 28. ов. мј. одгођен је за четвртак, 1. фебруара. Председник владе и вођа странке г. Никола Пашић путује вечерас у Скопље, где ће одржати велики говор.

Том ће се приликом ријешити и о кандидатурама у Јужној Србији.

Носилац радикалне листе у Нишу.

НИШ, 30. На јучерашњем састанку изабрали је једногласно за носиоца радикалне листе за округ нишки г. Нико Узуновић, министар.

Крвави збор Радићеваца.

У Винковцима — Сукоби са националистима.

ВИНКОВЦИ, 30. Јучер су изасланици Радићеве странке покушали да одрже јавни збор, који су им осујећивали присутни националисте. Сазивачи збора др. Басаричек и Предавц, поред настојања националисте да збор омету, ипак су успјели да збор отворе. Међутим су националисте са завидњањем, лупањем у разне предмете, које су собом донијели и мачијом дерачом, подигли такову буку, да су говорници, чим би се попили на трибину да говоре, морали с ње побјећи. За врјеме буке националисте су викали: „Живео Краљ“, „Живи Краљевина“ и слично, нашто су Радићевци одговарали са „доље“.

На то је дошло до тучњава, те је редарство и оружништво, које је било у близини, успјело након кратког времена растјерати кавкације и успоставити ред и мир. У тучњави је било осам особа рањено, једном је чак избијемо и једно око, док је 15 особа уапшено.

Италија извршује рапалски уговор.

БЕОГРАД, 30. Синоћ је наш министар изавањских дјела др. Нинчић примио аваничну вијест из Рима, да ће талијанска влада пожурирати ратификацију рапалског уговора, која треба да се занесе 6. фебруара на првој сједници парламента. Ова је вијест изазвала врло повољан утисак у свим политичким круговима, јер ће се на тај начин скоро ријешити једно од најважнијих питања наше спољне политике.

Лозанска конференција.

Нацрт мировног уговора. — Распад конференције.

ЛОЗАНА, 30. „Тап“ прима из Ангор: У случају да енглеска влада у посљедњем часу не промјени своје држање, то ће Исмет паша прије одласка из Лозане, објелоданити прокламацију, у којој ће изложити положај Турске и изјавити, да турска армија мора марширати у Мосул.

ЛОЗАНА, 30. Конференција ће се потпуно разбити не ради конфликта између Савезника и Турске, већ ради разлика између саме турске делегације. Исмет паша упутије је депешу влади у Ангори, да очекује да Кемал паша неће пристати на захтјев Савезника.

ЛОЗАНА, 30. Данас је турским делегатима предан нацрт мировног уговора

ПРИЗ, 30. „Пти Паризен“ јавља, да је Поанкаре управо прекујер телеграм Кемал паши, апелирајући на њега, да закључи мир. Због прекорета на лоанској конференцији позван је Кемал паша журно из Смирне да дође у Ангору.

ЛОЗАНА, 30. Из Лозане јављају, да је Исмет паша задобивен за идеју, да се конференција одложи на неодређено вријеме.

Потврда смрти убојице Нарутовића.

ВАРШАВА, 30. Председник Републике потврдио је осуду убојице Нарутовића. Дан смакућа лије поанат. Министар војни неће да даде војнике, за извршење осуде, јер по његовом схваћању, војници могу извршити осуде само војних власта.

Mala Antanta i kontrola.

БЕОГРАД, 30. Сазнаје се из поуздана izvora, да су владе Male Antante složne, да traže од Saveznika, да се kontrola у Bugarskoј и Madžarskoј povjeri Maloj Antanti. Države Male Antante preduzele су ovaj korak на predlog и savjetovanje francuske vlade.

Rusko-tursko-bugarski ugovor.

ПРИЗ, 30. Doznaje се из сигурног izvora, да је између Turske и sovjetske Rusije zaključen tajni ugovor, prema kojem се ове dvije države obvezuju, да će се zajedno braniti у slučaju englesko-turskog sukoba. Ugovor је изragjen у Lozani, а potpisao га је Čičerin у име Rusije, а Ismet paša у име Turske. Po jednoј klauzuli ugovora predviđja се intervencija crvenih trupa у Trakiji, ako би došlo до sukoba између Grčke и Turske.

Prema jednoј drugој verziji, Čičerin је zaključio и jedan specijalni tajni ugovor са Stambolijskim, prema kome Bugarska neће praviti nikakve smetnje у slučaju да се ruska vojska bude iskrcavala у bugarskim lukama на Crnom moru.

Mjere за sigurnost granica.

БЕОГРАД, 30. Јучер је održana ministarska sjednica, на којој се proučavalo pitanje sigurnosti Južne Srbije. Govoreno је о reorganizaciji и pojačanju pograničnih straža prema Bugarskoј. Zatim је bilo govora о pojačanju žandarmerijske и policijske straže у cijeloј Južnoj Srbiji. Iza toga су raspravljana rezna resorna pitanja, kao и neka pitanja, која се odnose на izborno kranje на zemlji.

Rekrutovanje.

БЕОГРАД, 30. Vojno ministarstvo saopštava, да се sada pozivlju oni rekruti, koji су trebali да stupe у kadar još u novembru poše godine. Pozivanje је bilo odloženo до sada zbog zimskog vremena и štednje. Да се ne би prekidao и opterećivao redovan saobraćaj rekruti će dolaziti у malim partijama počev од februara pa до maja, kada će се са pozivima završiti.

Opsadno stanje у Ruhru.

Apšenja. — Generalni štrajk. — Sabotaža. ESEN, 30. Položaj се у Ruru sve то više zaoštava. Danas су francuske vlasti у Ruru izdale novu proklamaciju, у којој се naglašuje, да će francusko-belgijske vlasti poapsiti све činovnike, koji се не budu pokoravali njihovim zakonima иli се budu opirali. Ti činovnici neће бити osuđени, već izagnani из zemlje. Poslje podne poapseni су vrhovni načelnici у Ruru. Radi toga су esenski činovnici proglasili štrajk, našto су francuske vlasti sve činovnike sreda poapsile. Iza toga је nad cijelim Rurom proglašeno opsadno stanje.

DÜSSELDORF, 30. Havas јавlja, да је у sjevernim industrijskim preduzećima posve proveden željeznički štrajk. Promet vrše francuski željezničari. На jugu је štrajk samo djelomičan. Činovnici neprestano provode sabotažu. Telefonski су spojevi prerezani на više mјesta.

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа
Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjene. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuземna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzozajvni naslov: DALMASCONTO.

21

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:
Број 31.

СТЕВО МАНДИЋ

Бројаван:
Стево Мандић.

ШИБЕНИК - главна улица

Обскрбљена најразноврснијим бомбонима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

2

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

КОНОБА СТАРОГ ДЕСЕРТНОГ ВИНА „МАРАШТИНА“
и Спумантног вина (Шампањац)
ВАСО ЧОК и ЈОВО ПАКЛАР ШИБЕНИК (Далмација)

14

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“

СРПСКА БАНКА д. д. у ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројаван: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.
АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Цјеници на заштјев бадава.

Најповољније укамађује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Еуропе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.

12